

Хотілося б зазначити, що існує своя специфіка у вивченні іноземних мов, і підготовка інженерів у технічних закладах вищої освіти повинна відображувати і враховувати цю специфіку. Сучасні підручники і словники не встигають за тими процесами, які відбуваються в мовах. Це особливо проглядається в професійній лексиці, характерній для тієї чи іншої дисципліни, багатозначного перекладу термінів, різної картини сприйняття світу. На відміну від практичного заняття або лекції, де вся група знаходиться в більш-менш одних рамках, одному темпі і одному стилі викладання, працюючи самостійно, студенти можуть повніше реалізувати свою індивідуальність, врахувати свій психологічний темперамент, власний біоритм, швидкість оволодіння новим матеріалом і вибір навчальних посібників.

Як же може бути реалізована СРС? На допомогу викладачам приходять сучасні інформаційні технології, наприклад Moodle або GoogleClassroom. Застосовуючи дані системи, викладач може добитися від студентів високого рівня засвоєння матеріалу та подальшого його застосування на практиці. Сучасні технології дозволяють студентам більш гнучко використовувати свій вільний час, підлаштовувати під себе навчальне середовище. Але невиправданий перекис у бік збільшення СРС призводить до зниження якості навчання, оскільки ніщо не може замінити особистість і роль викладача в передачі знань і навичок. При цьому психологи зазначають, що взаємодія в групі мобілізує студентів, дозволяє більш ефективно використовувати свій навчальний час. У той же час самостійна робота вимагає від студентів високого рівня самодисципліни, знання основ тайм-менеджменту і високого рівня мотивації.

Таким чином, грамотне поєднання навчальних занять і СРС, розроблення відповідних дистанційних курсів, використання інформаційних технологій дозволяє значно підвищити якість освітнього процесу в цілому і вивести заклади вищої освіти на новий якісний рівень.

В. М. Михайленко

ЗАЛЕЖНІСТЬ МЕТОДИКИ НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ В НЕМОВНОМУ ЗАКЛАДІ ВИЩОЇ ОСВІТИ ВІД ФАХУ ФАКУЛЬТЕТУ

Проблема залежності методики навчання іноземної мови від особливостей мови, що вивчається на немовному факультеті основної спеціальності, належить до найменш розроблених. Пояснюється це тим, що такої проблеми не існує. Зараз з'явилась ідея про те, що не має сенсу вивчати іноземну мову в повному обсязі, тобто треба звужити обсяг вивчення тільки до якоїсь частини. Ця ідея розробляється відносно цілей і завдань навчання іноземної мови студентів немовних закладів, які повинні

вивчати спеціалізовану «мікрмову». Таку мікрмову треба вважати лексично та граматично обмеженою мовою, яка присутня в текстах з якогось вузького фаху.

Як показують лексичні дослідження, наукові та технічні дисципліни можуть значно відрізнятися одна від одної щодо загальноживаної та термінологічної лексики, термінів, оригінальних до тих термінів, які прийшли з інших країн. Виявлення лінгвістичних особливостей текстів з різних наукових дисциплін розширює можливості підвищення ефективності процесу навчання іноземної мови.

Але мовна різноманітність літератури з тієї або іншої галузі – це не єдиний фактор, який має значення для методики. Існують фактори нелінгвістичного характеру, які можуть впливати на зміст, організацію та вибір навчальних заходів. Сюди можна віднести структуру даної дисципліни, послідовність предметів, що вивчаються, умови навчання, специфічні інтереси студентів або особливі цілі навчання. Крім того, і лінгвістичний фактор не обмежується однією лише лексикою і термінами, а включає в себе також граматику, стилістику, фразеологію і т. д. Можуть мати значення і такі фактори, як характер тих видань з даної спеціальності, які є в наявності, наявність і особливості ілюстрованого матеріалу. Тому під галузевою специфікою у викладанні іноземної мови на немовному факультеті треба розуміти сукупність усіх методично релевантних факторів, зумовлених особливостями майбутньої спеціальності студента і особливостями процесу оволодіння нею.

Для вирішення цього завдання необхідно виявити критерії, за якими можна окреслити галузеву специфіку відносно методики навчання іноземної мови на певному факультеті. Дуже важливо охарактеризувати структуру даної спеціальності, тобто співвідношення дисциплін, які до неї входять, і їхній зв'язок з практикою та побутом. Для вирішення спірних методичних питань важливу роль відіграє такий критерій, як кількість базових для даної спеціальності наукових дисциплін. Відомо, що всі науки користуються показниками та методами інших наук, що впливає з діалектичного характеру будь-якого дослідження. Виключенням можна вважати математику, яка є найвищою мірою абстракції, і вона сама є базою для інших наукових досліджень у багатьох галузях знань.

Різні спеціальності можуть значно відрізнятися одна від одної за ступенем використання показників і методів суміжних і базових наук, а також за ступенем їхнього взаємозв'язку, точніше за ступенем взаємозв'язку та взаємоізоляваності. Наукові дослідження у сфері методики викладання мови пов'язані з завданнями та умовами викладання та методами таких наук, як педагогіка, загальна психологія, психологія викладання, психолінгвістика та психологія мовлення, загальна, часткова та математична лінгвістика. Поглиблення та посилення наукового елемента потребує введення в мовне спілкування, перш за все в читання даних і методів, які є базовими науками, і це значно вплине на вибір літератури за фахом для читання.

Необхідно підкреслити, що в методичних роботах є лише окремі зауваження щодо залежності методики викладання іноземних мов у немовних закладах від особливостей факультету. Зазначені вище критерії не можуть вважатися повними, а їх визначення – кінцевими. Але можна вважати, що і в такому вигляді вони можуть бути корисними при вирішенні спірних питань методики.

С. І. Нешко

ПЕРЕКЛАД – ЯК ВИД АВТОРСЬКОЇ ІНТЕРПРЕТАЦІЇ ТЕКСТУ

Ще за часів виникнення писемності з'явилася потреба у тлумаченні текстів, малюнків та інших видів інформативного матеріалу. Доречним був розподіл перекладацької діяльності на дослівний переклад і вільний переклад. Художній текст потрібно розглядати з урахуванням емотивно-експресивного настрою автора, тоді як технічний текст потребує точності формулювань і розуміння тематики. Наведемо лише декілька прикладів точної/неточної передачі і значення слова. Наприклад, слово «вершина» має декілька певною мірою рівноцінних варіантів перекладу: *top*, *summit*, *crest*, *peak*. Вибір слова навімання виключений. Потрібен детальний аналіз тексту, що вимагає додаткової ерудиції перекладача. «Тор» – первинне тлумачення – «верхня частина, верхній кінець, вищий ступінь». Досить схожим буде значення «*peak*» – «пік, гостра вершина; гора; вища точка; вершина», але додаткові значення розкриють детальніше діапазон вживання даної семантичної одиниці. Так, автор може мати на увазі злет і падіння чи емоційність висловлювання – «на піку слави». Доволі складним для первинного тлумачення буде слово «*crest*». Безпомилковим у технічному тлумаченні буде «пік навантаження», але вже в літературному мовленні слово набуває поетичності, а зі стилістичною позначкою «фіз» – це буде гребінь (вершина) хвилі.

Іноді два синоніми зі спільної сфери вживання можуть мати незначні, але контекстно суттєві розбіжності. Простежується на прикладі «*арех*» і «*vertex*». Так, щоб позначити вершину трикутника, доречно вжити «*арех*», тоді як при порівнянні вершин «*vertex*» – «найвищою позицією». Проте в більшості випадків два терміни взаємозамінні.

Науковці жваво досліджують вершини графа і, обираючи термін для перекладу, треба зрозуміти думку науковця, бо сам по собі «граф» вже є вершиною «*vertex*», та у словосполученні «*graph node*» швидше за все йтиметься про «вершину графа», а не про вузол, адже первинне значення «*node*» – саме «вузол». Тож, як бачимо, синонімічний ряд для вибору перекладу слова «вершина» – досить великий. Як правильно обрати серед *арех*, *corner*, *node*, *peak*, *pinnacle*, *summit*, *top*, *vertex*? Алгоритм складний, але при системному підході дозволить виділити необхідний термін серед